

Auditdienst Rijk
Ministerie van Financiën

Review accountantswerkzaamheden Wet financiering politieke partijen over 2021

Definitief

Colofon

Titel	Review accountantswerkzaamheden Wet financiering politieke partijen over 2021
Uitgebracht aan	de directeur Financieel Economische Zaken, van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Datum	30 mei 2024
Kenmerk	2024-0000338128

Inlichtingen
Auditdienst Rijk
070-342 7700

Inhoud

1	Aanleiding opdracht	4
2	Uitkomsten reviews.....	6
2.1	Toetsings- en wegingskader.....	6
2.2	Reviewuitkomsten per accountantsdossier	6
2.3	Mogelijke verbeteringen wet- en regelgeving	7
3	Verantwoording onderzoek	8
4	Ondertekening	10

1 Aanleiding opdracht

Reviews als sluitstuk van beleid ter voorkoming en bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving

Inleiding

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) voert een subsidieregeling uit voor de financiering van politieke partijen. De subsidieontvanger dient zich onder andere door middel van het indienen van een financieel verslag met een controleverklaring te verantwoorden over de besteding van de ontvangen subsidie. Als sluitstuk van het departementale beleid ter voorkoming en bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving (M&O-beleid) heeft het ministerie onder andere een reviewbeleid op accountantswerkzaamheden ontworpen. Op basis van dit reviewbeleid heeft de directeur Financieel Economische Zaken van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de Auditdienst Rijk door middel van de opdrachtbevestiging van 30 januari 2024 verzocht om reviews op de verrichte accountantswerkzaamheden uit te voeren over de periode 2021 en over de uitkomsten daarvan aan het ministerie te rapporteren. Daarbij gaat het om het uitvoeren van 3 reviews op door het ministerie aangewezen accountantsdossiers.

Primair doel van de reviews is onderzoek te doen naar de toepassing door de accountant van de specifieke door het ministerie aangeduide voorschriften uit de wet- en regelgeving, in dit geval de Wet financiering politieke partijen en de regeling financiering politieke partijen, zoals benoemd in de opdrachtbevestiging. Een review is gericht op de vastleggingen inzake de door de opdrachtgever aangegeven toetspunten, die op grond van deze voorschriften in het dossier van de betrokken accountant aanwezig behoren te zijn als bewijs voor de uitvoering van de werkzaamheden die de grondslag vormen voor het bij de vaststellingsaanvraag afgegeven controleverklaring. Secundair doel van de reviews is het signaleren van mogelijkheden ter verbetering van de wet- en regelgeving.

De reviews zijn niet bedoeld om informatie te geven over de rechtmatigheid van de besteding van gelden, over de getrouwheid van subsidieverantwoordingen of over aanvragen voor subsidievaststelling.

De constatering van elke review hebben wij vastgelegd in een besprekingsverslag, dat wij voor hoor en wederhoor hebben voorgelegd aan de betrokken accountant. Constatering zijn tijdens de dossierreview aangetroffen afwijkingen ten opzichte van de in de opdrachtbevestiging opgenomen toetspunten. Op basis van het met de directeur Financieel Economische Zaken overeengekomen toetsings- en wegingskader (zie hoofdstuk 2.1) hebben deze constatering tot de samenvattende kwalificatie geleid of het accountantsdossier op de onderzochte punten al dan niet toereikend is. De constatering en de samenvattende kwalificatie zijn samen met de reactie van de accountant (hoor en wederhoor) vastgelegd in een besprekingsverslag. Het besprekingsverslag geeft daarmee de uitkomsten van de review weer.

In dit samenvattende rapport doen wij geanonimiseerd verslag over de uitkomsten van de uitgevoerde reviews.

Werkzaamheden

Wij hebben de reviews uitgevoerd, overeenkomstig de op 30 januari 2024 door de directeur Financieel Economische Zaken getekende opdrachtbevestiging. Van één van de uit te voeren reviews was het accountantsdossier niet tijdig beschikbaar. Op verzoek van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zal deze review op een later tijdstip plaatsvinden. In dit rapport wordt dan ook gerapporteerd over drie van de vier door het ministerie geselecteerde accountantsdossiers. Wij wijzen erop dat de reviews geen integraal onderzoek van het accountantsdossier omvatten. De reviews zijn gestart in maart 2024 en zijn door de Auditdienst Rijk uitgevoerd onder leiding van een accountant. Van de zijde van de accountantspraktijk waren verantwoordelijke opdrachtmanagers en meestal controleleiders bij de reviews aanwezig.

Leeswijzer

Dit rapport is verder als volgt opgebouwd:

- uitkomsten reviews;
- verantwoording onderzoek;
- ondertekening.

2 Uitkomsten reviews

2.1 Toetsings- en wegingskader

Voor de samenvatting van de uitkomsten van de reviewwerkzaamheden hanteren wij, conform de opdrachtbevestiging, de volgende met de directeur Financieel Economische Zaken afgesproken toetspunten:

1. Stel vast dat de accountant ten tijde van het afgeven van de controleverklaring was ingeschreven in het accountantsregister van de NBA.
2. Blijkt uit het controledossier dat de accountant heeft vastgesteld dat bij het financieel verslag een activiteitenverslag is gevoegd en hij relevante werkzaamheden heeft verricht ten aanzien van de verenigbaarheid tussen dit activiteitenverslag en het financieel verslag?
3. Blijkt uit het controledossier dat de accountant bij de kostencontrole van zowel de partij (vereniging) als de neveninstellingen het aspect 'subsidiabiliteit' van de kosten heeft meegenomen, dat wil zeggen aandacht heeft besteed aan het voldoen aan artikel 7, lid 2 van de Wfpp?
4. Blijkt uit het controledossier dat de accountant zijn controle heeft uitgevoerd overeenkomstig de voorschriften van Art 2 (lid 1 en 2) van de Rfpp.
5. Blijkt uit het controledossier dat de accountant de juistheid van opgave van de ledenaantallen van zowel de partij (vereniging) als van de jongerenorganisatie heeft gecontroleerd overeenkomstig de toetspunten in de Wfpp en Rfpp?
6. Blijkt uit het controledossier dat de accountant de juistheid en volledigheid van de geldelijke giften én giften in natura (en de registratie daarvan) heeft gecontroleerd overeenkomstig artikel 21, lid 2 en artikel 25, lid 1 onder b?
7. Blijkt uit het controledossier dat de accountant heeft gecontroleerd of voldaan is aan de bepaling over de anonieme giften overeenkomstig artikel 23 (a) van de Wfpp?
8. Blijkt uit het controledossier dat de accountant de juistheid en volledigheid van het overzicht van de aangegane schulden gedurende het verantwoordingsjaar van groter dan € 25.000 heeft gecontroleerd (Wfpp art. 25, eerste lid, onder c. en art. 21 lid 3 onder a en b)?
9. Bevat de controleverklaring van de accountant alle volgens de modelverklaring op te nemen aspecten?
10. Blijkt uit het controledossier dat de accountant heeft vastgesteld dat het financieel verslag voldoet aan Wfpp artikel 25, lid 1 en artikel 26?
11. Zijn er naast bovenstaande generieke toetspunten nog aanvullende specifieke toetspunten per afzonderlijke partij voor de review, op basis van vanuit BZK ontvangen signalen?

De constatering van elke dossierreview hebben wij overgenomen uit de met de betrokken accountants afgestemde besprekingsverslagen. Op basis van het vooraf met de opdrachtgever in de opdrachtbevestiging overeengekomen toetsings- en wegingskader, leiden constatering bij de toetspunten tot de samenvattende kwalificatie 'ontoereikend' per onderzocht accountantsdossier.

Het is aan de opdrachtgever om te bepalen wat de uitkomsten van de reviews betekenen voor de werking van de inzet van het instrument accountantscontrole als onderdeel van het vaststellingsproces.

2.2 Reviewuitkomsten per accountantsdossier

Accountantsdossier 1

Onze review van de vastleggingen in het controledossier met betrekking tot de toetspunten 1 t/m 10, heeft niet geleid tot constatering. Op basis van het met de opdrachtgever overeengekomen toetsings- en wegingskader is het accountantsdossier op de onderzochte punten toereikend.

Accountantsdossier 2

Onze review van de vastleggingen in het controledossier met betrekking tot de toetspunten 1 t/m 10, heeft niet geleid tot constatering. Op basis van het met de opdrachtgever overeengekomen toetsings- en wegingskader is het accountantsdossier op de onderzochte punten toereikend.

Accountantsdossier 3

Onze review van de vastleggingen in het controledossier met betrekking tot de toetspunten 1 t/m 10, heeft niet geleid tot constatering. Op basis van het met de opdrachtgever overeengekomen toetsings- en wegingskader is het accountantsdossier op de onderzochte punten toereikend.

2.3 Mogelijke verbeteringen wet- en regelgeving

Tijdens onze review zijn de volgende mogelijkheden ter verbetering van de wet- en regelgeving gesignaleerd:

- Behoeft bestaat aan een verantwoordings- en controleprotocol, teneinde de thans bestaande onduidelijkheid over de gewenste weergave van het financieel verslag in het kader van de Wfpp en Rfpp weg te nemen, alsmede duidelijkheid te verschaffen over de omvang en diepgang van de controlewerkzaamheden. Al enige tijd ligt een concept controleprotocol bij de COPRO. Afronding hiervan is zeer gewenst.
- In de Wfpp en Rfpp is niet opgenomen aan welke eisen het activiteitenverslag moet voldoen.
- De Wfpp en de Rfpp vereisen dat de accountant een oordeel geeft over het de juistheid en volledigheid van het overzicht van de schulden van € 25.000 of meer, met daarbij de gegevens die op grond van artikel 21, derde lid, van de Wfpp zijn geregistreerd. Deze wet- en regelgeving behoeft nadere concretisering over het tijdstip van relevantie (het schuldbedrag op moment van ontstaan van de schuld en niet de eindstand ultimo verslaggevingsjaar van de schuld op de crediteur) en het belang van de grens van € 25.000 (bij ontstaan van een individuele schuld van meer dan € 25.000 deze alleen meenemen en opnemen in het overzicht of alle ontstane schulden per crediteur/schuldeiser sommeren en dan vermelden in overzicht bij overschrijding van de grens van € 25.000).
- De accountant dient tevens een oordeel te geven over de juistheid van de ledenaantallen van de Partij en (indien van toepassing) van de jongerenorganisatie op de peildatum. Bij de bepaling van het aantal leden van de jongerenorganisatie geeft artikel 3, lid 2, onderdeel c van de Wfpp ruimte tot (verschil in) interpretatie. Tellen alleen leden mee indien zij individueel voldoen aan de leeftijdsgrens of geldt het totaal van de leden van de jongerenorganisatie als het aantal leden die voldoet aan de Wfpp-leeftijdsgrens minimaal 2/3 van het totaal aantal leden is?
- Er is behoefte aan een verdere uitwerking van het begrip wilsbeschikking bij het vaststellen van het ledenaantal.

3 Verantwoording onderzoek

Werkzaamheden en afbakening

Object van onderzoek zijn de vastleggingen in het dossier ter onderbouwing van de door de accountants afgegeven controleverklaring bij de verantwoordingsdocumenten in het kader van de Wfpp, waaruit behoort te blijken dat de wet- en regelgeving is nageleefd. Uit de dossiervastleggingen behoort te blijken dat de werkzaamheden zijn uitgevoerd in overeenstemming met de toetspunten uit het toetsingskader. De review omvat niet een review van alle door de accountant uitgevoerde werkzaamheden (geen integraal onderzoek van het accountantsdossier). Evenmin verrichten wij een zelfstandige accountantscontrole of andersoortige opdracht bij de gesubsidieerde werkgever of verstrekken wij zekerheid over juistheid en volledigheid van de betreffende verantwoordingen.

Het referentiekader bestaat uit:

- de geldende wet- en regelgeving, namelijk de Wet financiering politieke partijen en de Regeling financiering politieke partijen;
- de gehanteerde toetspunten.

Wij hebben de volgende werkzaamheden verricht:

- wij hebben de in het dossier opgenomen vastleggingen van werkzaamheden, voor zover relevant voor onze review, doorgenomen en vergeleken met de vereisten uit het toetsingskader;
- de door ons hierbij geconstateerde afwijkingen van het toetsingskader hebben wij besproken met de controlerend accountant;
- de constatering hebben wij samen met de reactie van de accountant (hoor en wederhoor) vastgelegd in een besprekingsverslag. Het besprekingsverslag geeft daarmee de uitkomsten van de review weer;
- de constatering en de voor de opdrachtgever relevante reacties van de gereviewde accountants uit de besprekingsverslagen hebben wij opgenomen in dit rapport.

Het definitieve 'besprekingsverslag reviewuitkomsten' is, na hoor en wederhoor, verstrekt aan de betrokken accountant. Dit besprekingsverslag is een dossierstuk van de Auditdienst Rijk en kan door ons desgevraagd aan onze opdrachtgever, het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, worden verstrekt onder de restrictie dat verdere verspreiding zonder onze uitdrukkelijke voorafgaande toestemming niet is toegestaan. De besprekingsverslagen zijn bouwstenen voor dit rapport.

Grondslag en beperkingen van onze werkzaamheden

Wij voeren deze opdracht uit op grond van de wettelijke bepalingen inzake reviews Comptabiliteitswet 2016, Besluit Auditdienst Rijk, Wfpp (artikel 26, 3^e en 4^e lid) en met inachtneming van het audit charter van de Auditdienst Rijk.

Op de totstandkoming van de besprekingsverslagen van de individuele reviews en deze samenvattende rapportage over de uitkomsten van alle reviews in totaliteit is de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA) van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) van toepassing. De Nadere voorschriften controle- en overige standaarden (NV COS) van de NBA zijn niet van toepassing op deze reviews, besprekingsverslagen en samenvattende rapportage, omdat er geen controle-, beoordelings- of andere assurance-opdracht dan wel een aan assurance verwante opdracht in de zin van deze Standaarden is uitgevoerd. De

reviewwerkzaamheden hebben het karakter van collegiale afstemming tussen de contactpersoon van de Auditdienst Rijk en de betrokken accountant.

Wij hebben geen representatieve steekproef uitgevoerd en wij doen geen uitspraak over wat de uitkomsten van onze reviews betekenen voor de werking van de inzet van het instrument accountantscontrole als onderdeel van het M&O-beleid van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Het ministerie zal hierover een eigen afweging moeten maken en daarbij mede gebruik kunnen maken van deze rapportage. Wij doen geen uitspraak over de kwaliteit en juistheid van de door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties ontvangen accountantsproducten en de rechtmatigheid van de verstrekte subsidies. Wij hebben geen betrokkenheid bij het bepalen van de mogelijke gevolgen van de uitkomsten van de review voor de aanvrager of de betrokken accountant.

Gebruik en verspreiding rapport

Dit rapport wordt uitgebracht aan de opdrachtgever voor dit onderzoek, de directeur Financieel Economische Zaken van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Het is de verantwoordelijkheid van het ministerie om te bepalen of de gevraagde en uitgevoerde werkzaamheden toereikend en geschikt zijn voor het doel van de opdracht.

De Auditdienst Rijk is de interne auditdienst van het Rijk. Dit rapport is primair bestemd voor de opdrachtgever waarvan wij de opdracht hebben aanvaard. Voor openbaarmaking door het opdrachtgevende ministerie van door de Auditdienst Rijk aan dit ministerie uitgebrachte rapporten gelden de voorschriften uit de Wet open overheid. De minister van Financiën stuurt elk halfjaar een overzicht van door de Auditdienst Rijk uitgebrachte rapporten naar de Tweede Kamer.

4 Ondertekening

Den Haag, 30 mei 2024

Auditdienst Rijk

Auditdienst Rijk
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
(070) 342 77 00